

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia Juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative

(implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic "Șor")

(nr. 232 din 10. 07. 2023)

În temeiul art. 59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative nr. 232 din 10. 07. 2023, înaintez următoarele amendamente:

1) Art. I se completează cu punctele 2 și 3 cu următorul cuprins:

2. La articolul 54 alineatul (7) va avea următorul conținut:

„(7) Încălcarea prevederilor alin. (5) și (6) se constată de organul electoral corespunzător, inclusiv cu suportul organelor de resort de specialitate și celor de drept, iar sumele primite/utilizate se fac venit la bugetul de stat în baza unei hotărâri a Comisiei Electorale Centrale. Actul administrativ de constatare a încălcărilor și după caz a aplicării sancțiunii prevăzute la art.102 alin.(2) lit. a), c) și e) a organului electoral corespunzător, din momentul în care devine incontestabil, se aduce la cunoștința organelor de drept pentru tragerea după caz la răspundere contravențională sau penală în condițiile art.103 și 104.”

3. La articolul 102 alineatul (5) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„ f) încălcarea prevederilor art. 54 alin. (6) lit. a).”

2) Proiectul se completează cu un nou Articol III cu următorul cuprins:

”Art.III. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 41–44, art. 120), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 181¹ la alineatul (1) după cuvântul „alegătorului” se completează cu cuvintele „sau susținătorului”.

2. La articolul 181² alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale

se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 15000 la 40000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

3. La articolul 181³ în sancțiune, textul „cu închisoare de la 3 la 5 ani” se substituie cu textul „cu închisoare de la 3 la 6 ani”.

4. Codul se completează cu articolele 324¹ și 325¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 324¹. Corupere politică pasivă

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică în exercitarea mandatului obținut în rezultatul alegerilor de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru a pleca (părăsi) din formațiunea politică și/sau pentru a adera la o altă formațiunea politică, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) cu extorcare de bunuri sau servicii enumerate la alin.(1);

b) în proporții mari

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) de o persoană cu funcție de demnitate publică;

b) în proporții deosebit de mari;

c) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale,

se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 15 ani cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.

Articolul 325¹. Coruperea politică activă

(1) Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice în exercitarea mandatului obținut în rezultatul alegerilor de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru a pleca (părăsi) din formațiunea politică și/sau pentru a adera la o altă formațiunea politică, se pedepsește cu închisoare de până la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) de două sau mai multe persoane;

b) în proporții mari

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) în proporții deosebit de mari;

b) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale,

se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 12 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 14000 la 18000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la art.324¹ este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o.”

Argumentare: Procesele electorale, reieșind din natura acestora, sunt limitate în timp, iar procesele penale, care includ garanțiile procesuale, inclusiv statuate de acte internaționale, de regulă esențial depășesc perioada electorală. Prin urmare, atestarea unor fapte de corupere a alegătorilor în cadrul campaniei electorale a unui competitor electoral, conform prevederilor legale actuale, nu poate servi temei pentru reacție din partea organelor electorale atâta timp când nu există finalitatea procesului penal în acest sens prin emiterea unei sentințe definitive de condamnare în baza art.181¹ din Codul penal.

De remarcat că, în perioada electorală organele electorale la general și Comisia Electorală Centrală, în special, este deseori sesizată asupra faptelor de corupere a alegătorilor, atestate și de misiuni de observare, inclusiv cele efectuate de organizațiile obștești. Reieșind din criteriile de competență expuse supra, sesizările în cauză se transmit organelor de drept conform competenței pentru examinarea în fond și informarea Comisiei asupra rezultatelor examinării. Acest mecanism s-a dovedit a fi unul mai puțin eficient, întrucât nu corespunde principiului celerității caracteristic procesului electoral.

Astfel, ținând cont de faptul că fenomenul coruperii alegătorilor persistă, însă nu este combătut prompt și operativ, în special în cadrul procesului electoral, în vederea neadmiterii la funcții electivă a persoanelor care recurg la aceste practici ilegale de influențare a voinței alegătorilor, se atestă necesitatea instituirii unui mecanism eficient de prevenire și combatere.

În acest sens, se propune ajustarea cadrului legal astfel încât să fie posibil de constatat fapte de corupere a alegătorilor de către organele electorale și dispunerea anulării înregistrării candidatului și/sau a concurentului electoral (partid politic/bloc electoral).

Prin urmare, modificările operate la Codul electoral vin să instituie un nou temei de aplicare a sancțiunii care constă în anularea înregistrării subiecților electorali. Astfel, în cazul constatării de către organul electoral a coruperii alegătorilor sau susținătorilor prin oferirea de bani, bunuri, servicii ori alte foloase în vederea determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor, Comisia Electorală Centrală va aplica sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral. Luând în considerare riscurile și pericolul care-l poate produce fenomenul coruperii alegătorilor, anularea înregistrării concurentului electoral reprezintă o sancțiune proporțională și disuasivă. Or, sancțiunile administrative propuse fortifică caracterul de prevenție a faptelor prejudiciabile ce urmăresc compromiterea principiului democrației alegerilor. Totodată, se diferențiază procedurile electorale de cele contravenționale/penale, acestea nefiind direct interdependente, ceea ce va oferi posibilitatea combaterii fenomenului de corupere a alegătorilor, care atentează la legitimitatea puterii în stat dobândite în urma alegerilor, chiar în perioada electorală.

Subsecvent, reținem că modificările operate la Codul penal urmăresc majorarea pedepsei în cazul acceptării cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat. Or, pedeapsa prevăzută la art. 181² alin. (5) din redacția actuală, nu respectă principiul proporționalității, luând în considerare pericolul social generat de implicarea unui grup criminal organizat, într-un proces democratic de o importanță deosebită.

Suplimentar, prevederile amendamentului implică majorarea pedepsei cu închisoarea pentru finanțarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali, întrucât practica din ultima perioadă a demonstrat că investigarea acestei infracțiuni este îngreunată și necesită utilizarea tuturor mijloacelor procesuale pentru aflarea adevărului și atingerea scopului legii penale. Din acest considerent, reținem că majorarea sancțiunii va face posibilă efectuarea măsurilor speciale de investigații și cercetarea mai eficientă a finanțării ilegale a partidelor.

Adițional, se propune completarea Codului penal cu art. 324¹ și 325¹, prin care se introduc două componente infracționale noi – corupere politică pasivă, și respectiv, corupere politică activă. Astfel, latura obiectivă a infracțiunii propuse la art. 324¹ va consta în pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică în exercitarea mandatului obținut în rezultatul alegerilor de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin pentru a părăsi formațiunea politică și/sau pentru a adera la o altă formațiune.

Concomitent, coruperea politică activă – art. 325¹ are ca latură obiectivă promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice în exercitarea mandatului obținut în rezultatul alegerilor de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru a pleca (părăsi) din formațiunea politică și/sau pentru a adera la o altă formațiunea politică.

Pentru ambele componente de infracțiune, propuse spre reglementare, sunt prevăzute și formele agravante ale acestora.

Necesitatea unor astfel de componente de infracțiune pornește de la imperativul de combatere a fenomenului coruperii politice a persoanelor care exercită un mandat obținut ca rezultat al alegerilor și care urmărește scopul de a instaura o guvernare subordonată intereselor înguste a unor grupări obscure, fenomen care, prin caracterul său, reprezintă o amenințare pentru instituțiile fundamentale ale statului, viciază procesele politice, administrative, judiciare și atentează la securitatea statului. Prin încurajarea traseismului politic se atentează direct la reprezentarea proporțională a opțiunilor politice ale cetățenilor care au participat la alegeri. Voința cetățenilor devine obiect al tranzacțiilor ilegale a unor grupuri criminale.

Constatăm că în cadrul legislației penale nu există componente infracționale care nemijlocit incriminează practicile de comercializare a mandatului primit din partea cetățenilor de a activa în beneficiul grupurilor criminale în dezinteresul alegătorului. Prin urmare, se propune introducerea unor componente de infracțiuni în acest sens.

Intervenția legiuitorului este iminentă pentru asigurarea unei protecții mai bune a valorilor sociale vizate mai sus, sporirea gradului de corectitudine a proceselor de exercitare a mandatului, oglindirea mai fidelă a voinței corpului alegătorilor în componența organelor de conducere a statului, și, cel mai important, garantarea unui climat favorabil dezvoltării democratice a societății, coroborat cu întărirea statului de drept.

Subsecvent, modificările normative propuse prin amendament urmăresc stabilirea unui cadru normativ eficient, funcțional și durabil, fapt care va genera o bună aplicare a legii pe segmentul corupției politice și respectarea normei legale de către subiecții de drept.

Prin prisma modificărilor propuse se garantează integritatea efectivă a exercitării mandatului de către titularul acestuia.

Deputat în Parlament

Olesia Stamate